
Dermatoskopi eller dermoskopi?

SPRÅKSPALTEN

PETTER GJERSVIK

petter.gjersvik@medisin.uio.no

Petter Gjersvik er medisinsk redaktør i Tidsskriftet og professor emeritus ved Institutt for klinisk medisin, Universitetet i Oslo.

Hudleger er ikke enige om hva de skal kalle instrumentet de bruker for å vurdere pigmenterte hudlesjoner.

Dermatoskop. Illustrasjonsfoto: Wavebreakmedia/iStock

Dermatoskopi innebærer undersøkelse av hudlesjoner og utslett med et dermatoskop, dvs. et forstørrelsesinstrument med lyskilde og gjennomsiktig glassplate (1). Instrumentet kan brukes med eller uten væske (helst olje) mellom glassplaten og huden. Huden kan dermed inspiseres uavhengig av lysrefleksjon fra hudoverflaten.

Dermatoskopi er særlig nyttig for å skille mellom benigne hudlesjoner og maligne hudlesjoner, slik som melanom og keratinocyttkarsinom. Undersøkelsen kan også være nyttig ved vaskulære lesjoner, hårdefekter (trioskopi) og ulike former for utslett (1). Dermatoskopi brukes i dag av de fleste hudleger, og interessen og kompetansen er økende. Det holdes regelmessige kurs både nasjonalt og på nordisk og internasjonal basis, foruten årlige kongresser i regi av International Dermoscopy Society (2). Det foregår også mye forskning, bl.a. om kunstig intelligens og maskinlæring for vurdering av dermatoskopiske funn.

Selv om dermatoskopi har blitt vanlig først de siste tiårene, har teknikker for mikroskopisk undersøkelse av hudoverflaten eksistert mye lenger (3). Betegnelsen *dermatoskopi* ble første gang brukt av en tysk hudlege i 1920. Andre brukte betegnelser er (oversatt til norsk): epiluminescensmikroskopi, diaskopi, overflatemikroskopi, kutan mikroskopi og hudmikroskopi. Først i 1991 ble termen *dermoskopi* introdusert (3).

Omfattende begrepsapparat

Dermatoskopi åpner et helt nytt visuelt landskap for vurdering av hudlesjoner og utslett (1). Gjennom årene har det blitt lansert en rekke begreper og betegnelser for visuelle særtrekk ved strukturer påvist med dermatoskopi. Algoritmer for mønstergjenkjenning og diagnostikk er etablert. Begrepsapparatet ble etter hvert svært mangfoldig, delvis motstridende og nokså forvirrende. Etter et omfattende forarbeid holdt derfor International Dermoscopy Society i 2015 en konsensuskonferanse, der målet var å standardisere terminologien for beskrivelse av funn ved dermatoskopi. Man kom stort sett til enighet om det meste – bortsett fra på ett punkt: hva teknikken skulle kalles, *dermatoscopy* eller *dermoscopy* (4).

Basert på søk i PubMed og Google Scholar synes *dermoscopy* nå å være den mest brukte termen, noe som kan skyldes at ordet i 2005 ble etablert som MeSH-term for indeksering av forskningslitteratur (5). Likevel har Harald Kittler, førsteforfatter av nevnte konsensusartikkel, tittelen *Dermatoscopy* på sin lærebok, som sist kom i revidert utgave i 2018 (1). Han har støtte fra Bernard Ackerman, en meningssterk dermatopatolog, som i 2006 mente at *dermatoscopy* språklig sett er det mest korrekte (6). Hans begrunnelse var at dette uttrykket er basert på det gammelgreske ordet *dermatos*, som er genitivformen av *derma*, altså hud.

Termen *dermatologi* har vært i bruk fra minst 1630 (7), og spesialiteten ble tidlig kjent som dermatologi. Termen *dermologi* er likevel nevnt i noen få medisinske skrifter fra 1700-tallet (1). I våre dager er *dermalogica* og *dermology* tatt i bruk som varemerker for kommersielle hudpleieprodukter (8, 9).

Meningene er altså delte. Personlig er jeg enig med Kittler og Ackerman: undersøkelsen bør kalles dermatoskopi og instrumentet et dermatoskop. Vi hudleger er dermatologer – ikke dermologer.

REFERENCES

1. Kittler H, Rosendahl C, Cameron C. Dermatoscopy. Pattern analysis of pigmented and non-pigmented lesions. Wien: Facultas Publishing AG, 2018.
2. International Dermoscopy Society. <https://dermoscopy-ids.org/> Lest 1.6.2021.
3. Berk-Krauss J, Laird ME. What's in a Name—Dermoscopy vs Dermatoscopy. *JAMA Dermatol* 2017; 153: 1235. [PubMed][CrossRef]
4. Kittler H, Marghoob AA, Argenziano G et al. Standardization of terminology in dermoscopy/dermatoscopy: Results of the third consensus conference of the International Society of Dermoscopy. *J Am Acad Dermatol* 2016; 74: 1093–106. [PubMed][CrossRef]
5. National Library of Medicine. Dermoscopy. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/mesh?sort=date&size=100&term=Dermoscopy> Lest 1.6.2021.
6. Ackerman AB. Dermatoscopy, not dermoscopy! *J Am Acad Dermatol* 2006; 55: 728. [PubMed][CrossRef]
7. Janssen DF. Dermatology: coinage of the term by Johann Heinrich Alsted (1630). *Int J Dermatol* 2021; 60: 877–8. [PubMed][CrossRef]
8. Dermology. The natural skin care products. <https://www.dermology.us/> Lest 1.6.2021.
9. Dermalogica. <https://www.dermalogica.no/> Lest 1.6.2021.

Publisert: 7. november 2022. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.21.0455
Opphavsrett: © Tidsskriftet 2026 Lastet ned fra tidsskriftet.no 25. mars 2026.